

NIEUWSBRIEF NUMMER 2; JAARGANG 2021

1. Voorwoord

Deze tweede nieuwsbrief is wat later dan u van ons gewend bent. Omdat wij in deze nieuwsbrief het programma van de terreinbezoeken van dit jaar zetten hebben we zo lang mogelijk gewacht met verspreiding om zoveel mogelijk zicht op de corona-maatregelen te hebben. Dat lukt helaas nog niet. Maar we wilden nu toch niet langer wachten.

Het is een gevarieerd programma geworden. Wij hopen van harte dat ons hele programma dit jaar kan doorgaan.

Voor alle duidelijkheid even de dagen dat wij werken. Willem willem.schulte@part-ner.nl werkt op dinsdag, woensdag en donderdag. Anke info@part-ner.nl werkt alleen op woensdag. Het kan dan soms wat langer duren voordat u een reactie krijgt. Ik zelf werk de hele week tineke.devries@part-ner.nl

Tineke de Vries

2. Bijeenkomsten

Startbijeenkomsten

De mensen die een certificaat in 2020 hebben gekregen en die nog niet een startbijeenkomst hadden bijgewoond hebben op 16 maart van ons de informatie digitaal ontvangen met daarbij een in te vullen verantwoording over 2020. Veel van deze mensen hebben de verantwoording 2020 al gestuurd en een terugkoppeling en bewijs van deelname aan de startbijeenkomst van Willem gekregen. Mocht u het nog niet hebben gedaan, wilt u dat dan alsnog doen? We zullen u ook nog wel een aparte herinnering sturen.

APK's

Op dit moment doen we de APK's nog steeds individueel en telefonisch. Willem spreekt zo elke week een aantal van u en loopt dan alles bij langs. Voorlopig gaan we op deze manier verder.

De individuele APK doen we als volgt:

- U krijgt een door ons voorbereid APK formulier toegestuurd.
- Wij plannen met u een telefonische afspraak.
- U bereidt zich voor aan de hand van het APK formulier, d.w.z. u controleert of alles aanwezig is in uw administratie.
- Tijdens het telefoongesprek lopen we alles na en bespreken de punten die ons zijn opgevallen en waar u vragen hebt.
- Wij sturen u het definitieve APK formulier. Waar we niet alle opmerkingen en bespreekpunten in het formulier kwijt kunnen sturen we een los verslag mee.

Terreinbezoeken

Hieronder het programma zoals we het klaar hebben staan. Voor de eerste maand hebben we ook een alternatieve datum gepland voor het geval bijeenkomsten in groepen nog niet zijn toegestaan.

Opgeven terreinbezoek graag via info@part-ner.nl

Wilt u erbij vermelden met hoeveel personen u wilt komen?

In 2019 hebben wij terreinbezoeken georganiseerd over de ontwikkeling van kruidenrijke graslanden onder begeleiding van Wim Schippers.

Dit jaar volgen er nog drie. Eén in Friesland, één in Brabant en één in Gelderland.

Kruidenrijke graslanden zijn in ieder geval onderdeel van de beheertypen:

- N12.02 Kruiden- en Faunarijk Grasland
- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland

Eén van de terreinbezoeken is op Landgoed de Hoevens van dhr. en mevr. van der Lande-Vogels. Na kennis gemaakt te hebben met Wim Schippers hebben zij hem gevraagd een uitgebreide inventarisatie te doen van hun graslanden en voor hen een praktisch gebruiksplan voor de komende jaren te maken zodat de biodiversiteit op het landgoed verder kan groeien. Wim Schippers heeft daar een prachtig fotoboek van gemaakt. Wij zijn dhr. en mevr. van der Lande zeer erkentelijk dat zij dit met ons willen delen.

Het beheer van graslanden is, naast de ligging, bodemgesteldheid enz., sterk afhankelijk van het stadium van ontwikkeling van het grasland en de doelstelling die erop rust.

De methode die Wim Schippers gebruikt is begrijpelijk en heel praktisch. Wij hopen dat u geïnspireerd raakt door het plan voor Landgoed de Hoevens.

<https://www.albelli.nl/onlinefotoboek-bekijken?widgetId=74d72443-ecab-4021-b27e-5d3327e3ac27>

Op de vochtiger graslanden organiseren we drie terreinbezoeken waarbij we onder leiding van dhr. van Boschginga (Zeeland en Drenthe) en dhr. Jousma (Utrecht) gaan kijken naar voor dit type specifieke soorten. Hoe herkent u ze en wat zegt de aanwezigheid van de soorten over het stadium van ontwikkeling van het beheertype. We hebben het dan over de beheertypen:

- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland

Verder vindt een terreinbezoek over **de rietlanden** plaats in Noord West Overijssel. Dit terreinbezoek vindt plaats onder begeleiding van dhr. van Boschginga. Ook hier de vraag welke soorten herkennen we en wat zeggen ze over het stadium van ontwikkeling.

- N06.01 Veenmosrietland en moerasheide
- N05.02 Gemaaid rietland
- N05.01 Moeras

We hebben twee bijeenkomsten georganiseerd puur **ter inspiratie**. De eigenaren hebben een enorme kennis opgebouwd en met hart en ziel gewerkt aan 'hun' natuur.

Om alvast te genieten: <https://delangakkers.nl/>

In Noord Holland heeft de provincie in 2020 een kennisbijeenkomst georganiseerd over bestrijding van pitrus in de **graslanden**. Als vervolg daarop hebben we mevrouw dr. J. van Diggelen van Onderzoekcentrum B-Ware uitgenodigd met ons te kijken naar de bodemchemische achtergrond van pitrusontwikkeling en hoe dit kan worden tegengegaan. Wij denken dat dit een waardevol vervolg op de eerdere bijeenkomst is.

- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N12.02 Kruiden- en Faunarijk Grasland

In Groningen organiseren we een bijeenkomst over de bestrijding van pitrus in **graslanden** met begeleiding van dhr. N. Minnema.

- N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
- N12.02 Kruiden- en Faunarijk Grasland

De terreinbezoeken in de **bossen** van dhr. ter Horst en Landgoed de Eikenhorst worden begeleid door Probos. Het thema wat centraal staat is "Bosbeheer: wanneer iets doen, wanneer niets doen? De laatste inzichten over kap, nutriënten en inbreng strooisel".

- N16.03 Droog bos met productie
- N15.02 Dennen-, eiken-, beukenbos

In de **bossen** van Landgoed Leeuwenbeek gaat het over de aanpak van prunus. De eigenaren hebben aangeboden te vertellen hoe zij het beheer aanpakken. Daar maken wij graag gebruik van. Ook bij dit terreinbezoek begeleiding van Probos die hun inzichten over prunusbeheer met ons zullen delen.

- N16.03 Droog bos met productie
- N15.02 Dennen-, eiken-, beukenbos

Naar aanleiding van **twee bodemanalyses** in Gelderland en Noord Holland die we hebben laten uitvoeren gaan we in gesprek met dhr. Hofland van Holag over wat de analyse nu betekent en wat eventuele vervolgmaatregelen kunnen zijn bij een tekort in de bodem.

Op vraag van een deelnemer gaan we samen met NC NWO een **bodemanalyse** laten uitvoeren **in de rietlanden**. Al een aantal jaren daalt de opbrengst van het riet en één van de gedachten is dat er te weinig voedingsstoffen worden aangevoerd en als gevolg daarvan er tekorten ontstaan in de bodem.

Wout van de Belt (voorzitter van NC NWO) deelt die zorg, op RTV Oost heeft hij een interview gegeven: <https://www.rtvoost.nl/nieuws/1534541/De-rietopbrengst-in-de-Kop-van-Overijssel-daalt-al-jaren-riettelers-willen-weten-waarom>

In Bergen, Limburg zijn we te gast bij Stichting de Marke en neemt dhr. Borkent ons mee door het gebied. Thema's zijn **omgaan met windworp, stuifzandbeheer en heidebeheer** met schapen. Afgelopen zomer heb ik het voorrecht gehad een dag met dhr. Borkent op stap te mogen en het is niet alleen een prachtig gebied, maar dhr. Borkent heeft ook een enorme kennis.

- N07.01 en N06.04 Heide
- N07.02 Zandverstuiving

Datum en tijd	Gebied/regio/provincie	beheertype	Max. personen
Vrijdag 7 mei 10.00-12.30 Alternatief Wo 2 juni	Friesland Nes Fam. Peenstra	N12.02 Kruiden-en faunarijk grasland en N13.01 Vochtig weidevogelgrasland Ontwikkelen van kruidenrijk grasland	25
Vrijdag 14 mei 10.00-13.00 Alternatief Wo 16 juni	Gelderland Steenderen Dhr. A. J. Breukink	Ter inspiratie: keuzes in beheer van weidevogels, heggen en graslanden	25
Vr 21 Mei 2020 10.00-13.00 Alternatief Wo 9 juni	Noord-Brabant Alphen Landgoed de Hoevens	N12.02 Kruiden-en faunarijk grasland Ontwikkelen van kruidenrijk grasland	25
Vr 28 mei 10.00-13.00	Noordwest Overijssel Belt-Schutsloot Dhr. W. van de Belt	Rietlanden N05.02, Veenmosrietland en moerasheide N06.01, en Moeras N05.01 Herkennen van specifieke soorten	25
Vr 4 juni 10.00-13.00	Zeeland Hulst Dhr. J. Seijdlitz	N10.01 Nat schraalland & N10.02 Vochtig hooiland. Herkennen van specifieke soorten	25

Vr 11 juni 10.00-13.00	Drenthe Anderen Fam. Ubels	N10.01 Nat schraalland & N10.02 Vochtig hooiland. Herkennen van specifieke soorten	25
Vr 18 juni 10.00-13.00	Utrecht Stichting de Boom Leusden Dhr. R. Jousma	N10.01 Nat schraalland en N10.02 Vochtig hooiland Verschillende stadia van ontwikkeling	25
Wo 23 juni 13.00-16.00	Noord-Holland Wormerveer NC Noord Holland	N13.01 Vochtig weidevogelgrasland Vervolg pitrusbijeenkomst	30
Vr 2 juli 10.00-13.00	Noord-Brabant Leende Landgoed Langakkers Dhr. R. Winters	Ter inspiratie: ontwikkeling van een kleinschalig natuurgebied	15
Vr 16 juli 10.00-13.00	Gelderland Nijkerk ANV BAO Polder Arkemheen	N13.01 Vochtig Weidevogelgrasland Ontwikkelen van kruidenrijk grasland	25
Vr 6 augustus 10.00-13.00	Limburg Bergen Limburg Stichting de Marke Dhr. I. Borkent	N15.02;N07.01 & N07.02 Omgaan met windworp, stuifzandbeheer en heidebeheer met schapen	25
Vr 3 september 10.00-13.00	Noord-Brabant Boxtel Landgoed de Eikenhorst	N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos. De laatste inzichten over kap, nutriënten en inbreng strooisel	25
Vr 10 september 13.00-16.00	Groningen Onnen Dhr. B. Steenbergen	N13.01 Vochtig weidevogelgrasland Kennisbijeenkomst pitrus	30
Vr 24 september 10.00-13.00	Gelderland Vierakker Mw E.H. Wagenvoort - de Greeff	N12.02 Kruiden en faunairijk grasland Toepassingen van bodemanalyse	25

Do 30 september 10.00-13.00	Overijssel Hellendoorn Landgoed Leeuwenbeek	N15.02 Dennen-,eiken-,beukenbos. Prunus beheer	25
Vr 1 oktober 10.00-13.00	Noord-Holland Castricum Maatschap Groen	N12.02 Kruiden en faunarijk grasland Toepassingen van bodemanalyse	25
Wo 6 oktober 10.00-13.00	Overijssel Rijssen Dhr. H.J.L. ter Horst	N15.02 Dennen-, Eiken-, Beukenbos N16.03 Droog bos met productie De laatste inzichten over kap, nutriënten en inbreng strooisel	25
Vr 15 oktober 10.00-13.00	Overijssel NC Noord West Overijssel	N05.02 Gemaaid rietland Bodemanalyse rietland Oorzaak afnemende oogst	25

Deelnemers met een certificaat van 2017 en 2018 moeten dit jaar een terreinbezoek bijwonen als ze dat nog niet hebben gedaan. We raden u aan u zo snel mogelijk op te geven. Deelnemers met een certificaat van voor 2017 die de afgelopen drie jaar geen terreinbezoek hebben bijgewoond zijn dit jaar ook weer “aan de beurt”. Bij elk terreinbezoek worden het Natuurcollectief en de provincie uitgenodigd.

4. Verantwoording 2020

Inmiddels is het 1 april geweest en hebben we nog niet van iedereen de verantwoording 2020 binnen. We zullen eind deze week een herinnering sturen. Wilt u dan zorgen dat we de verantwoording krijgen?

Wilt u hem naar ons info adres sturen? Anke verwerkt ze dan.

5. Aanvragen 2021

Wij zijn druk bezig de aanvragen van dit jaar met u compleet te maken en in te dienen. Alle 107 nieuwe deelnemers hebben de formats inmiddels gekregen en het grootste deel is al binnen. Wij kijken ze na en vragen waar nodig om een aanvulling. Als ze compleet zijn dienen wij de aanvraag in bij de Stichting Certificering SNL (die werkt namens de gezamenlijke provincies). Inmiddels is meer dan de helft de deur uit. Wij proberen helemaal klaar te zijn voor de zomer.

6. Standaard Natuurbeheer

In 2018 hebben provincies besloten om van de deelnemers die geen SNL vergoeding ontvangen het certificaat te beëindigen. Dit was voor een aantal van onze deelnemers erg vervelend. Part-Ner heeft naar aanleiding daarvan onderzocht of er een mogelijkheid bestaat zelf ook een certificaat af te gaan geven. Onze werkwijze en bijbehorend handboek

moesten dan worden uitgebreid met o.a. goede checklists om een audit te kunnen uitvoeren en een reglement bij afwijkingen.

Wij hebben gesprekken gevoerd met de Raad van Accreditatie en verschillende organisaties die erkende certificaten afgeven. Uiteindelijk zijn we uitgekomen bij de Control Union Certifications en aan hen hebben wij onze concepten voor een zelfstandig certificaat natuurbeheer gestuurd. Control Union Certifications vond het model van Part-Ner zoals het er stond “volwassen en professioneel” en wilden graag met ons de Standaard Natuurbeheer verder ontwikkelen. Zij gaan het Certificaat Natuurbeheer straks afgeven.

De Standaard Natuurbeheer heeft een basis handboek. De werkwijze voor de deelnemer is gelijk aan die in ons huidige handboek. Binnen de Standaard Natuurbeheer kun je kiezen voor verschillende modules. Dit zijn beheertypen of gebruikstypen. Een beheertype is bijvoorbeeld bos of natuurlijk grasland, een gebruikstype is bijvoorbeeld Natuurbegraafplaatsen. Een deelnemer kiest de module(s) die voor hem van toepassing is/zijn.

Voor u als deelnemer aan de SNL verandert er niets. U blijft werken volgens het huidige handboek versie 3.1.

Wel zijn waarschijnlijk de modules voor u erg bruikbaar. We zijn aan het kijken hoe we dat zouden kunnen implementeren. Dit zal waarschijnlijk eerst in de vorm van een pilot gaan bij een aantal van onze deelnemers. Wij houden u daarvan op de hoogte.

